

Ljubljana, 25. januar 2024

JAVNO PISMO O POMANJKANJU ŠTUDIJSKIH IN ČITALNIŠKIH PROSTOROV V UNIVERZITETNEM MESTU LJUBLJANA

Spoštovane, spoštovani!

Ob začetku zimskega študijskega izpitnega obdobja Študentsko društvo Iskra javno opozarjamo o pomanjkanju ustreznih študijskih in čitalniških prostorov, kar nam onemogoča opravljanje naše primarne vloge v družbi: kakovostnega študija. V Iskri kontinuirano opozarjamo, da kakovosten in javno dostopen študij vključuje tudi materialne pogoje, kakršni so dostojna bivanjska ureditev; cenovno dostopna, topla in zdrava prehrana; dostopni študijski in čitalniški prostori. Obračamo se na javne institucije, ki ste pristojne za sistemsko naslavljanje obstoječih težav.

V času izpitnega obdobja so čitalnice in knjižnice docela zapolnjene; študentke in študentje smo se primorani potegovati za sedež, kar nam povzroča številne nevšečnosti, ki vključujejo predhodne prihode, večurno čakanje v vrsti pred knjižnicami, dodatno stresno obremenitev v že tako stresnem študijskem obdobju in pogosto izkušnjo, ko ostanemo brez čitalniškega mesta. Ob izteku meseca smo bili priča dolgim vrstam pred odprtjem nekaterih knjižničnih ustanov.

Po zbranih podatkih je v Ljubljani skupno na voljo 4193 uporabniških čitalniških mest, ki so študentkam in študentom za študijsko delo dostopna na fakultetah Univerze v Ljubljani oziroma v knjižnicah Mestne občine Ljubljana. Omenimo, da na vseh visokošolskih zavodih v Ljubljani (vključno z Univerzo v Ljubljani in njenimi članicami) trenutno študira 44331 študentk in študentov. Število uporabniških mest je torej več kot desetkrat manjše od števila vseh študentk in študentov visokošolskih zavodov v Ljubljani.

Evidentno je, da razpoložljive kapacitete univerzitetnih in mestnih knjižnic ne dohajajo naših potreb; nedostopnost ustreznih študijskih prostorov je tako v veliki meri posledica kvantitativnega pomanjkanja uporabniških mest. V zvezi s kvalitativnim stanjem uporabniških mest študentke in študentje opozarjajo na prenatrpanost čitalniških prostorov. Obenem velja omeniti tudi omejen delovni čas knjižničnih ustanov in fakultet – predvsem med vikendi – ter pomanjkanje knjižničnega osebja.

Iz opisanih okoliščin je razvidno, da študentke in študentje občutimo manko študijskih ter čitalniških prostorov. Gre za okolnost, ki neposredno zadeva naš študijski uspeh; prostori, kjer se lahko v miru in osredotočeno pripravljamo na študijske obveznosti, so predpogoj za učinkovito ter uspešno učenje. Primanjkljaj čitalniških prostorov ima, kot bo razvidno v nadaljevanju, tudi izrazite socialne razsežnosti.

Študentke in študentje smo v zadnjem obdobju priča vse večji komercializaciji študentskega življenja. Nekdaj skupni prostori, ki so nam bili na voljo za študij, se sedaj spreminjajo v kavarne in restavracije. Na tem mestu jasno poudarjamo, da kavarne niso prostori, kjer bi se lahko študentke in študentje učili. Za takšno »učenje« je namreč treba plačati – z nakupom pijače ali malice. Poleg tega nas zaposleni kljub kavi ali čaju, ki smo ga primorani kupiti, po določenem času odslovijo s pojasnilom, da zasedamo prostor potencialnim strankam. Prostori »strank« in »dobička« niso prostori, namenjeni študiju.

Manko čitalniških prostorov in mest ima za nas znatne posledice; v največji meri jih občutijo študentke ter študentje iz družin z nižjimi dohodki. Študentke in študentje, ki prihajajo iz ekonomsko ranljivejših okolij, pogosto živijo v premajhnih in dotrajanih stanovanjih; javne knjižnične ustanove tako zanje predstavljajo edini prostor, kjer se lahko v miru pripravljajo na študijske obveznosti. Podobno velja za tiste s stalnim prebivališčem izven Ljubljane. **Univerza bi morala zagotavljati enake možnosti za vse študentke in študente ter delovati v smeri večje dostopnosti študijskih kapacitet.**

Primanjkovalje ustreznih študijskih prostorov, ki bi služili potrebam študentk in študentov, v zadnjem času dosega kritične razsežnosti. V času izpitnega obdobja le stežka dostopamo do knjižničnih in čitalniških prostorov, saj so ti v celoti zapolnjeni. Razmerje med številom uporabniških mest in številom študentk ter študentov neizpodbitno dokazuje, da gre za težavo, ki jo je možno rešiti le na sistemski ravni. V Iskrini Študentski fronti smo mnenja, da se rešitev problema ponuja v naslednjih točkah:

- I. povečanje kapacitet študijskih in čitalniških prostorov;
- II. podaljšanje delovnega časa že obstoječih študijskih prostorov;
- III. dostopnost študijskih in čitalniških prostorov tudi v nočnih urah in med vikendi;
- IV. dostopnost čitalniških prostorov tudi med poletnimi meseci.

S povečanjem kapacitet študijskih prostorov bi zagotovili večje število uporabniških mest in posledično povečali dostopnost omenjenih prostorov. Na drugi strani bi s podaljšanjem delovnega časa že obstoječih študijskih prostorov in dodatno zaposlitvijo večjega števila knjižničark in knjižničarjev dosegli njihovo razbremenitev ter tako omogočili učinkovito uporabo za večje število študentk in študentov.

Na tem mestu pozivamo Univerzo v Ljubljani, njene članice in ostale institucije, da se javno zavzamejo za ureditev opisanega področja in začno pomanjkanje študijskih kapacitet reševati s konkretnimi ukrepi.

Študentsko društvo Iskra, Delovni odbor Študentska fronta